

Evropska banka za obnovu i razvoj
**Srbija: Beograd Projekat
Vodosnabdevanja Due diligence –
C29557**
Netehnički Rezime

Oktobar, 2016.

Sadržaj

	Page	
1	Opšti podaci	3
2	Uticaj i poboljšanja životne sredine usled projekta	4
3	Uticaji na zdravlje i bezbednost	6
4	Socijalni uticaji i poboljšanja	6
5	Javne rasprave i angažovanje zainteresovanih strana	7
6	Žalbeni mehanizam za javnost	7

1 Opšti podaci

Evropska banka za obnovu i razvoj (u daljem tekstu “EBRD” ili “Banka”) je odobrila zajam u iznosu od 13 miliona EUR Javnom komunalnom preduzeću Beogradski vodovod i kanalizacija (“BVK” ili “Preduzeće”) radi finansiranja prioriternih ulaganja u infrastrukturu za vodosnabdevanje i odvod otpadnih voda.

Banka planira i dalje da finansira prioriteta ulaganja u sisteme vodosnabdevanja i odvodnjavanja u Beogradu kroz dve tranše. Tranša 1 (“Projekat”) podeljena je u dve investicione komponente:

Tranša 1 - a:

- Izgradnja dva cevovoda dužine 800 m, prečnika 1,500 mm koji će biti postavljeni između reke Save i pogona Makiš 2. Cevovodi će sprovesti sirovu vodu od reke Save do pogona za preradu vode. Procenjena cena izgradnje iznosi 4.5 miliona EUR; EUR;
- Uklanjanje sedimenata sa dna taložnice kuda će prolaziti novi cevovodi. Procenjena vrednost radova iznosi 1,5 EUR;

Tranša 1 – b:

- Rekonstrukcija cevovoda sirove vode na desnoj obali Save uvlačenjem cevi prečnika Ø 800 u postojeću cev prečnika Ø 1000 mm. Procenjena vrednost radova iznosi 2.5 miliona EUR.

BVK je jedini snabdevač pitkom vodom u glavnom gradu Srbije. Osnovni zadatak preduzeća je prikupljanje vode, njena prerada i distribucija, kao i prikupljanje i odvođenje otpadnih voda. Prema podacima iz 2013 godine, preduzeće upravlja mrežom za vodosnabdevanje dužine 3,463 km koja pokriva oko 201 hiljadu krajnjih korisnika (domaćinstva i preduzeća) kao i kanalizacionom mrežom sa 1,281 km cevovoda i 213 km kolektora sa 54,265 povezanih korisnika.

Ova ulaganja koja finansira Banka sadrže mere koje će pomoći BVK da se približi poslovanju u skladu sa zahtevima Evropske unije, kao i da održe usklađenost sa nacionalnom regulativom kao što su i činili do sada.

Neke od ovih mera navedene su u nastavku. Dodatne informacije o projektu uključujući i preporuke za poboljšanje usaglašenosti sa internacionalnim zahtevima nalaze se u Akcionom Planu zaštite životne sredine i socijalnih aspekata (ESAP) i Planu uključivanja zainteresovanih strana (SEP) koji su takođe javno dostupni.

2 Uticaj i poboljšanja životne sredine usled projekta

Tehnička poboljšanja sistema

BVK je proizveo 194 miliona m³ pijaće vode prošle godine. Od toga gubitak vode iznosi 29,6%, što je više od evropskih normi, od čega 18% odlazi na nezakonitu potrošnju i greške u kalibraciji merača. Ostalo je posledica curenja.

Tokom prethodne decenije, u Beogradu su se dešavale nestašice vode posebno u letnjim mesecima. Ovaj problem će se delimično prevazići kada počne sa radom novo postrojenje za preradu vode (WTP) Makiš 2 (koje se trenutno testira). Makiš 2 je komplementarno postrojenje Makišu 1 pored koga se i nalazi, a koje predstavlja jedno od pet postrojenja za preradu vode kojima preduzeće upravlja. Izgradnja na Makišu 2 počela je u maju 2008. godine i završena je u septembru 2014. Oba postrojenja su projektovana za preradu sirove vode iz reke Save. Trenutno postoji samo jedan cevovod koji sprovodi sirovu vodu od reke do Makiša 1. Ovaj projekat obuhvata izgradnju drugog cevovoda (komponenta 1).

Pored toga projekat predviđa i uklanjanje taloga iz taložnice koja ujedno služi i kao pomoćni rezervoar za sirovu vodu (komponenta 2).

Osim reke Save, glavni izvor sirove vode u Beogradu su bunari koji se nalaze duž obe obale Save u blizini postrojenja Makiš 1 i 2. Postoji nekoliko cevovoda koji sprovode sirovu vodu iz ovog sliva do drugih postrojenja za prečišćavanje vode u sistemu. Posebno se izdvajaju dva glavna cevovoda koji služe toj svrsi a izgrađeni su 1961. i 1981. godine. Međutim funkcionalnost ova dva cevovoda je često problematična a u skorije vreme zabeležen je i veći broj ozbiljnih kvarova u sistemu, pa je hitno potrebna sveobuhvatna popravka. Stoga će komponenta 3 ovog projekta omogućiti kontinuiranu i bezbednu isporuku vode iz bunara do predodređenih postrojenja.

Politika firme i Zakonska regulativa

Svaka komponenta projekta donosi neko poboljšanje sistemu vodosnabdevanja ali će se kroz realizaciju projekta prema zahtevima EBRD dodatno dovesti do poboljšanja u politici zaštite životne sredine u preduzeću.

BVK imaju usvojenu politiku zaštite životne sredine a sistem upravljanja zaštitom životne sredine je nezavisno akreditovan prema ISO 14001 standardu u nekoliko organizacionih celina u preduzeću (uključujući i vodovodni sistem). Postavljeni su ekološki ciljevi i ovaj projekat će pomoći da se ostvare ključne etape do postizanja tih ciljeva.

U Srbiji je na snazi zakon koji propisuje da se do 2030. godine postigne usklađenost sa Direktivom o preradi otpadnih voda u urbanim sredinama, i trenutno prerada otpadnih voda u BVK nije u skladu sa ovom direktivom. S obzirom da je Srbija kandidat za ulazak u Evropsku uniju, BVK će morati da preuzme korake ka ispunjavanju zahteva EU zakonodavstva s obzirom da će se ti zahtevi preneti u nacionalno zakonodavstvo tokom tranzita države do punog članstva u EU.

Uticaji i poboljšanja u fazi pre građenja

Ovaj projekat se klasifikuje ka projekat kategorije B i s'toga ne zahteva izradu Studije uticaja na životnu sredinu (EIA). Međutim treba napomenuti da je Studija uticaja pripremljena za sveobuhvatni projekat (Proširenje postrojenja za obradu vode za piće Makiš), tj. Makiš 2. Ovaj sveobuhvatni projekta uključuje dve komponente koje su ovom prilikom razmatrane, i to: komponentu 1 i komponentu 2. Studija sadrži mere za ublažavanje uticaja propisane za ove dve komponente, i one su adekvatne ali vrlo uopštene.

Analiza mulja koji će se vaditi iz taložnice pokazuje da materijal nije opasan po životnu sredinu ali da zahteva prethodni tretman pre odlaganja (prema Odluci Saveta od 19. decembra 2002. godine, koja uspostavlja kriterijume i procedure za odlaganje otpada na deponije u skladu sa članom 16 i aneksom 2 Direktive 1999/31/EC, 2003/33/EC).

Projekat čišćenja taložnice Savskog jezera obuhvataće i mere kojima će se sprečiti zagađenje vode tokom vađenja taloga kao i program praćenja kvaliteta vode tokom izvođenja radova.

Očekuje se da će krajnji rezultat Studije i projekta čišćenja taložnice biti Plan upravljanja životnom sredinom tokom građenja kojim će se identifikovati mere za ublažavanje uticaja i praćenje stanja životne sredine tokom radova na sve tri komponente.

Projekat će umanjiti rizik na lokalni biodiverzitet time što će unaprediti mrežu cevovoda i smanjiti izlivanja. Na osnovu podataka iz Studije uticaja u blizini predloženih lokacija ne postoje internacionalno ni nacionalno identifikovane lokacije za očuvanje prirode. Staništa na projektnim lokacijama su uobičajena i široko rasprostranjena u lokalnom području i smatra se da nemaju značajnu vrednost u očuvanju prirode.

Uticaji i poboljšanja u fazi tokom građenja i upotrebe

Posebno su identifikovani uticaji na životnu sredinu tokom izvođenja radova, tako da se uticaji na zajednicu kao što su prekidi u snabdevanju vodom, kontaminacija vode tokom renoviranja, povećan nivo buke, prašina, neprijatni mirisi, smetnje u saobraćaju, saobraćajne nezgode i uticaj na postojeću infrastrukturu i javne usluge, moraju adekvatno razmotriti u projektnoj dokumentaciji.

Tokom razgovora sa projektantima zaključeno je da će se novi cevovod od 4,8km izvoditi kroz postojeću cev (tehnologijom cev-u-cev). Ovaj metod izvođenja radova će umanjiti neke od očekivanih uticaja koji se vezuju za radove u otvorenom kopu.

Što se tiče otpadnih voda, trenutno su ispusti u granicama utvrđenim srpskim zakonodavstvom i očekuje se da će ostati u tim granicama i nakon implementacije ovog investicionog programa. Međutim ovi ispusti prelaze propisane EU granice i s obzirom da investicioni program podrazumeva povećanje kapaciteta sistema bez rešavanja pitanja ispuštanja, očekuje se da će ispusti i dalje prelaziti EU granice. Ova situacija se može poboljšati samo kroz biološku preradu otpadnih voda. Stoga zbog trenutnog statusa investicionih planova nema mogućnosti da se privremeno reši ova situacija i da se ispusti dovedu na nivo u skladu sa EU zahtevima.

Međutim napominjemo da se očekuje da će se nova postrojenja za preradu otpadnih voda finansirati iz pristupnih fondova EU i da će se projektovati sa kapacitetom da obezbede ispunjavanje zahteva EU. Prema uredbi o graničnim vrednostima

zagađujućih materija u vodi, sva pravna lica koja ispuštaju otpadne vode u recipijente moraju uskladiti svoje ispuste sa dozvoljenim EU ispuštima do 31. decembra 2030. godine.

3 Uticaji na zdravlje i bezbednost

BVK imaju usvojenu politiku zaštite zdravlja i bezbednosti kao i sistem upravljanja istim koji je nezavisno akreditovan prema OHSAS 18001:2007 standardu u nekoliko organizacionih celina u preduzeću (uključujući i vodovodni sistem).

Zaštita zdravlja i bezbednosti tokom izvođenja radova i dalje predstavlja rizik, pre svega zato što se očekuje da tenderska procedura stavi akcenat na finansijski aspekt ponuda a ne na njihov tehnički kvalitet. Ovaj rizik može se smanjiti time što će se obavezno razmatrati i odobravati izvođačev Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti, ali će se isti i pratiti na gradilištu tokom izvođenja radova.

Sa aspekta zaštite zdravlja i bezbednosti zajednice, voda koja se isporučuje potrošačima je u skladu sa svim nacionalnim i EU standardima, i čak nadmašuje kvalitet koji propisuju EU standardi. Kontrolu kvaliteta vode sprovode tri odvojena entiteta – BVK laboratorija, Služba sanitarne kontrole vode i Gradski zavod za javno zdravlje. Usled velikog značaja postrojenja za preradu vode u Beogradu kontrola kvaliteta vode sprovodi se nezavisno i strogo i za poslednjih nekoliko godina nije prijavljen nijedan incident koji bi ugrozio zdravlje potrošača.

4 Socijalni uticaji i poboljšanja

Prema procenama koje je objavio Statistički zavod Srbije, očekuje se da će broj stanovnika u Beogradu nastaviti da raste u narednim godinama. Prema podacima iz 2011. godine broj stanovnika je bio 1,66 miliona, dok je projekcija za 2041. godinu 1,98 miliona stanovnika. Očekuje se da će ovaj projekat doprineti proširenju i poboljšanju sistema vodosnabdevanja kako bi se pokrile dodatne potrebe za pitkom vodom u narednim godinama.

Većina zemljišta potrebna za implementaciju projekta je javno zemljište (61 parcela), kojim upravlja Republika Srbije ili lokalna samouprava (Grad Beograd i opština Čukarica), dok se samo jedna parcela nalazi u privatnom vlasništvu. Novi cevovod od 4.8 km (komponenta 3) će jednim delom prolaziti preko plaže na jezeru Ada Ciganlija u Beogradu, ispod jednog broja kafića i restorana. BVK će koristiti tehnologiju postavljanja cevi bez kopanja rovova (cevi će biti provučene kroz postojeće stare cevi), čime će se u potpunosti izbeći potreba za fizičkim izmeštanjem bilo kog od ovih kafića i restorana (čime će se takođe izbeći i ekonomsko izmeštanje).

Ada Ciganlija je veoma posećena tokom letnjeg perioda, kada veliki broj stanovnika Beograda dolazi na plažu. Izgradnja bi mogla negativno da utiče na poslovne i rekreativne aktivnosti, naročito ukoliko bi se dešavala u špicu sezone. Stoga će BVK pokušati da organizuje radove na plaži jezera „Ada Ciganlija“ van špica sezone. U svakom slučaju biznisi u blizini lokacija na kojima se izvodi projekat mogu biti izloženi određenim kratkotrajnim negativnim uticajima, kao što je privremen prekid komunalnih usluga (voda, struja) ili povećanje nivoa buke ili prašine u okolini gradilišta.

Preduzeće se određene mere kako bi se uticaji od izvođenja građevinskih radova, uključujući i ekonomsko raseljavanje, umanjili, i one obuhvataju:

- Informisanje potencijalno ugroženih pojedinaca/biznisa unapred o predstojećim radovima kao i o očekivanom trajanju radova, kao i konsultovanje sa njima o predloženim merama za ublažavanje uticaja
- Izvođenje radova tokom zimskih meseci ili u rano proleće, kako bi se izbegli uticaji na sportske i rekreativne aktivnosti tokom letnjeg perioda
- Omogućiti nesmetan prilaz objektima tokom izgradnje tako da će ljudi moći da nastave da obavljaju svoje poslovne i sportsko-rekreativne aktivnosti
- Efikasno popravljavanje oštećenih komunalnih priključaka
- Razmatranje zahteva za naknadu bilo kakve dokumentovane štete nastale zbog izgradnje koje podnesu vlasnici biznisa/drugih poslovnih aktivnosti i kompenzacija one štete koja je razumno demonstrirana.

Ove mere ublažavanja uticaja obuhvaćene su Akcionim planom zaštite životne sredine i socijalne politike.

5 Javne rasprave i angažovanje zainteresovanih strana

Elementi projekta su sadržani u relevantnim planskim dokumentima grada Beograda kao što je Generalni urbanistički plan Beograda 2021 (Službeni list grada Beograda br. 27/03, 25/05, 34/07, 63/09) i Detaljni urbanistički plan Sportsko rekreativnog centra Ada Ciganlija (Službeni list grada Beograda br. 25/80. Oba dokumenta su bili objavljeni i predstavljeni na javnim raspravama, u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji Republike Srbije.

Revidirani regulacioni plan Ade Ciganlije, koji obuhvata i izgradnju novog cevovoda dužine 4,8km, je usvojen 22.06.2016. godine na sednici Skupštine grada Beograda, a kao deo te procedure su organizovane i javne rasprave. Vlasnici biznisa (kafića, restorana) koji se nalaze duž trase projekta, obavesteni su o tome da će biti izvođeni radovi, a takođe će se organizovati i informativni sastanak, nakon što budu izabrani izvođači radova i utvrđeni datumi početka i trajanje radova.

Za projekta je izrađen Plan uključivanja zainteresovanih strana (SEP) čiji je cilj da omogući BVK blagovremenu i efikasnu komunikaciju sa zainteresovanim stranama. Ovaj plan navodi da će BVK redovno informisati javnost o projektu i organizovanim događajima preko svoje web stranice (<http://www.bvk.rs>), preko medija (Politika, Blic, Danas, Novosti, Studio B, RTS, itd.), kroz glasnik BVK “Vodovod” i preko gradskog informativnog centra Beokom.

6 Žalbeni mehanizam za javnost

BVK i nominovani izvođači su dužni da prime sve žalbe i komentare vezane za projekat. Sve žalbe će biti zavedene i na njih će biti odgovoreno u roku od 15 dana, ukoliko su dostavljeni i kontakti podnosioca žalbe. Osobe koje podnose komentar ili žalbu imaju pravo da zahtevaju da njihovo ime ne bude objavljeno.

Primer formulara za žalbe i komentare je dat u prilogu na kraju ovog dokumenta. Svaki pojedinac ili organizacija može uputiti komentar, žalbu i/ili zahtev za informaciju, lično, poštom, telefonom ili elektronskom poštom, koristeći dole navedene kontakte:

Kontakti u preduzeću

Za: Milan Stamenić
Služba za pripremu kapitalnih objekata
JKP Beogradski vodovod i kanalizacija
Adresa: Kneza Miloša 27
Telefon: 011/305 2841
e-mail adresa: milan.stamenic@bvk.rs

Kontakti izvođača radova dodaće se ovom tekstu nakon što isti budu imenovani. BVK će pratiti kako izvođači rešavaju primljene žalbe.

U svakom trenutku, podnosioci žalbe imaju mogućnost da potraže pravni lek u skladu sa zakonima i regulativama Republike Srbije.

Žalbeni formular

Referentni broj:	
Ime i prezime	
Kontakti Molimo Vas da navedete kojim putem želite da budete kontaktirani (poštom, telefonom, e-mailom)	☐ Poštom: Molimo Vas da navedete poštansku adresu: _____ _____ _____
	☐ Telefonom: _____
	☐ E-mailom _____
Opis incidenta ili žalbe:	
	Šta se desilo? Gde se desilo? Kome se desilo? Koji je ishod problema koji je nastupio?
Datum incidenta/žalbe	
	☐ Jednokratni incident/žalba (datum _____) ☐ Desilo se više puta (koliko puta? _____) ☐ Tekuće (trenutno doživljava problem)
Na koji način biste želeli da se problem reši?	

Potpis: _____

Datum: _____

Molimo Vas da formular dostavite na sledeću adresu:

Za: Milan Stamenić
 Služba za pripremu kapitalnih objekata
 JKP Beogradski vodovod i kanalizacija
 Adresa: Kneza Miloša 27
 Telefon: 011/305 2841
 e-mail adresa: milan.stamenic@bvk.rs